

NUDAYR b. HÂRİS

(النضير بن الحارث)

Ebü'l-Hâris en-Nudayr b. el-Hâris
b. Alkame el-Kureşî el-Abderî
(ö. 15/636)**Sahâbî.**

Kureyş'in Benî Abdüddâr ailesinin ileri gelenlerinden olup Abderî nisbesiyle de kaydedilmiştir. Kendisinden önce bu kabilenin reisi olan kardeşi Nadr, Resûlullah'ın azılı düşmanlarından. Meâric sûresinin baş tarafında ilâhî azabın gelmesini istediğinden söz edilen kişinin Nadr olduğu ve bu sûrenin onun hakkında indirildiği belirtilmektedir (İbn Kesîr, *Tefsîrü'l-Kur'ân*, XIV, 125; ayrıca bk. NADR b. HÂRİS). Nadr'ın ölümünden sonra kabilenin başına Nudayr geçti. Nudayr bazan Rehin lakabıyla tanınan babası ile karıştırılarak Hâris b. Hâris diye anılmış, bazan da kardeşi Nadr ile karıştırılmıştır (İbn Hişâm, IV, 135; Ya'kübî, II, 63).

Nudayr'ın ne zaman müslüman olduğu konusunda farklı rivayetler bulunmaktadır. Onun Habeşistan muhacirlerinden olduğunu söyleyenler yanında Mekke fet-

hinde İslâmiyet'i kabul ettiğini belirtenler de vardır. Kendisinden nakledilen bir rivayete göre müşriklerle birlikte, bu savaşta Hz. Peygamber'in bozguna uğraması halinde ona baskın yapmayı planlamışlardı. Ancak savaşın sonucu umdukları gibi çıkmadı. Huneyn'den dönüp Cî'râne'ye geldiklerinde Nudayr gönlünde Resûl-i Ekrem'e bir yakınlık hissetmiş, Resûlullah onunla karşılaşınca, "Sen Nudayr mısın?" diye sorduktan sonra Huneyn günü yapmak istedikleri, fakat Allah'ın yapmalarına izin vermediği şeyden daha hayırlısını ona vermek istediğini söylemiş ve, "İçinde bulunduğun şeyin boşluğunu göreceğin zaman daha gelmedi mi?" deyince Nudayr, Allah'tan başka bir ilâh olmadığına şehâdet ettiğini belirtmiş, Resûl-i Ekrem de, "Allahım! Onun sebatını arttır" diye dua etmiştir (İbn Kesîr, *el-Bidâye*, IV, 364). Nudayr, Hz. Peygamber'in Huneyn ganimetlerinden kendisine 100 deve ayırdığını öğrendiği zaman önce İslâmiyet'i menfaat için kabul etmiş görünmekten dolayı memnun kalmamışsa da kendisinin bu konuda bir talepte bulunmadığını düşünerek develeri kabul etmiştir.

Kureyş kabilesinin ilim ve hikmet sahibi kişilerinden biri kabul edilen Nudayr Me-

dine'ye yerleşti ve samimi bir müslüman oldu. Allah'ın kendisine lutfettiği nimetlere şükreder, "Allah bizi İslâmiyet ile şeref lendirdi ve sonumuzu babalarımızın hazin sonu gibi yapmadı" derdi. Hz. Peygamber'e Allah katında hangi amelin daha makbul olduğunu sorduğunda bunun Allah yolunda cihad etmek ve infakta bulunmak olduğunu öğrenen Nudayr daha sonraları Suriye fetihlerine ve Yermük Savaşı'na katıldı ve bu savaşta şehid düştü (Receb 15 / Ağustos 636). Nudayr b. Hâris'in Ali, Nâfi' ve Muhammed b. Mürtefi' (bazı kaynaklara göre Mürtefi', İbn Abdülber, III, 566) adında üç oğlu olduğu, Muhammed b. Mürtefi'nin İbn Cüreyc ve Süfyân b. Uyeyne gibi muhaddislere hadis rivayet ettiği bilinmektedir. Bugün Medine'de Nudayr b. Hâris'in adını taşıyan bir okul bulunmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Vâkıdî, *el-Megâzi*, III, 945-946; İbn Hişâm, *es-Sire*, IV, 135; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, V, 448, 478; Buhârî, *et-Târîhu'l-kebir*, I, 220; Ya'kübî, *Târîh*, II, 63; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dil*, VIII, 437; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, III, 565-567; İbn Mâkûlâ, *el-İkmâl*, I, 327; İbn Asâkir, *Târîhu Dimaşk* (Amrî), XL, 101-105; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe* (Benâ), V, 324-325; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, IV, 364; a.mlf., *Tefsîrü'l-Kur'ân* (nşr. Mustafa Seyyid Muhammed v.dğr.), Riyad 1421/2000, XIV, 125; İbn Hacer, *el-İşâbe* (Bicâvî), VI, 436-437; Köksal, *İslâm Tarihi* (Medine), VIII, 512-514.

ATAULLAH ŞAHYAR

Nûh'un gemisinin tasvir edildiği bir minyatür (*Zübdetü't-tevârîh*, TSMK, Hazine, nr. 1321, vr. 21^b)

NÛH

(نوح)

Büyük peygamberler arasında sayılan,
kendisine inanmayan kavmi
tûfan ile helâk edilen peygamber.

Adı İbrânîce'de Nôah, Yunanca'da Nôe şeklindedir. Tevrat'a göre babası Lamek, "Rabbin lânetlediği bu toprak yüzünden çektiğimiz eziyeti, harcadığımız emeği bu çocuk hafifletip bizi rahatlatacak" diyerek (Tekvîn, 5/29) oğluna Nûh adını vermiştir. Nûh'un ilk defa üzüm yetiştirip şarap yaptığı ve şarabın da insanı rahatlatması sebebiyle, ona ad olarak verilen bu kelimenin İbrânîce'de "dinlenmek, sükûnet bulmak, rahatlamak" anlamına gelen nihâm kökünden türediği ifade edilmekle birlikte bunun gerçek dışı bir açıklama olduğu belirtilmektedir. Diğer taraftan Nûh'un, tûfan hadisesinin Sumer ve Bâbil versiyonlarındaki kahramanlarıyla aynı kişi olduğu da söylenmektedir. Buna göre Sumer tûfan kahramanına ölümsüzlüğü elde ettiği için "ömrü uzun olan" mânasın-